

LASTEN PÄIVÄHOITOTILOJEN SUUNNITTELUOHJEITA

Suunniteltaessa tiloja päivähoitokäyttöön toiminnanharjoittajan tai suunnittelijan on syytä olla mahdollisimman varhaisessa vaiheessa yhteydessä Lappeenrannan seudun ympäristötoimeen. Ympäristötoimi voi antaa lausunnon uusien päivähoitotilojen suunnitelmista tai olemassa olevien tilojen edellyttämistä muutostöistä. Lausunnot ja niihin liittyvät tarkastuskäynnit ovat maksuttomia.

Ilmoitukset

Terveysuojelulain mukainen ilmoitus

Päiväkodin tai vastaavan huoneiston käyttöönotosta on toiminnanharjoittajan tehtävä terveysuojeluviranomaiselle terveysuojelulain 13 §:n mukainen ilmoitus viimeistään 30 vuorokautta ennen toiminnan aloittamista. Ilmoitusvelvollisuus koskee tavanomaisen päivähoitotoiminnan lisäksi sellaista perhepäiväkotij- ja ryhmäperhepäiväkotitoimintaa, johon on tätä tarkoitusta varten varattu omat tilat. Ilmoitus on tehtävä myös leikki- ja kerhotoiminnasta, mikäli tila ei jo esim. kokoontumistilan perusteella ole ilmoituksenvarainen.

Ilmoituksen liitteenä tulee aina olla vähintään asemapiirustus, pohjapiirustukset kaikista tiloista ja selvitys ilmanvaihdosta sekä päätös rakennuksen käyttötarkoituksesta (rakennuslupapäätös). Ilmoituslomakkeita saa ympäristötoimesta tai ympäristötoimen kotisivuilta <http://www.lappeenranta.fi/fi/Asiointi-ja-yhteystiedot/Lomakkeet/Ymparisto> Ilmoitus lähetetään Lappeenrannan seudun ympäristötoimi, kirjaamo, PL 302, 53101 Lappeenranta tai sähköpostitse ymparistoimi.kirjaamo@lappeenranta.fi.

Ilmoituksen saatuaan ympäristötoimen terveysuojelu kirjaa tiedot valvontaviranomaisen ylläpitämään valvontakohdetietokantaan sekä tekee päivähoitohuoneiston alustavan riskinarvioinnin. Valvontaviranomainen lähettää toimijalle todistuksen ilmoituksen vastaanottamisesta ja arvion tarkastusajankohdasta. Ilmoituksen rekisteröinnistä peritään Lappeenrannan seudun ympäristölautakunnan hyväksymän taksan mukainen maksu. Huoneistoon tehdään terveysuojelulain mukainen suunnitelmallinen tarkastus rekisteröinnin jälkeen.

Myös toiminnan olennaisesta muuttamisesta tulee tehdä ilmoitus ympäristötoimeen. Tällaisia muutoksia ovat esimerkiksi lasten määrän huomattava lisäys, tilojen olennainen muutos (esim. peruskorjaus) ja aiemmin muussa käytössä olleen tilan ottaminen päivähoitokäyttöön (esimerkiksi päiväkodin yhteydessä oleva asunto). Menettelytapa on sama kuin edellä. Muutosilmoitusten vastaanottamisesta ja käsittelystä peritään ympäristölautakunnan hyväksymän taksan mukainen maksu.

Ympäristötoimeen tulee myös ilmoittaa, mikäli toiminnanharjoittaja tiloissa vaihtuu. Ilmoituksen voi tehdä vapaamuotoisesti tai samalla lomakkeella kuin toiminnan aloittamisenkin ja tiedoista tulee ilmetä uuden toiminnanharjoittajan yhteystiedot. Jos toiminnanharjoittajan vaihtumisen yhteydessä tehdään oleellisia muutoksia, on ympäristötoimeen tehtävä ilmoitus kuten uutta kohdetta perustettaessa.

Myös toiminnan lopettamisesta tulee ilmoittaa ympäristötoimeen. Toiminnanharjoittajan vaihtumista tai toiminnan lopettamista koskevan ilmoituksen käsittelystä ei veloteta.

Lappeenrannan seudun ympäristötoimi

PL 302, 53101 Lappeenranta | Pohjolankatu 14 | puh. (05) 6161 | faksi (05) 616 4375 ymparistoimi.kirjaamo@lappeenranta.fi | www.lappeenranta.fi

Ilmoitusvelvollisina kohteina päivähoitotilat ovat myös säännöllisen valvonnan alaisia, eli niissä tehdään terveydellisten olojen tarkastuksia ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelman mukaisesti. Valvontasuunnitelman mukaisista tarkastuksista laskutetaan toiminnanharjoittajaa ympäristölautakunnan vahvistaman taksan mukaisesti.

Elintarvikelain mukainen ilmoitus ja elintarvikevalvontasuunnitelman mukaiset tarkastukset

Elintarvikehuoneiston perustamisesta, kuten päiväkodin keittiöstä, on tehtävä kirjallinen ilmoitus Lappeenrannan seudun ympäristötoimeen viimeistään 4 viikkoa ennen toiminnan aloittamista tai toiminnan olennaista muuttamista.

Ilmoitus toimitetaan Lappeenrannan seudun ympäristötoimi, kirjaamo, PL 302, 53101 Lappeenranta. Ilmoituksen voi lähettää myös sähköpostitse osoitteeseen ymparistotoimi.kirjaamo@lappeenranta.fi.

Elintarvikehuoneiston ilmoituksen käsittely (rekisteröinti) sisältää sitä koskevien tietojen kirjaamisen valvontaviranomaisen ylläpitämään valvontakohdetietokantaan sekä elintarvikehuoneiston alustavan riskinarvioinnin. Valvontaviranomainen lähettää toimijalle todistuksen ilmoituksen käsittelystä. Huoneistoon tehdään elintarvikelainmukainen suunnitelmallinen tarkastus rekisteröinnin jälkeen.

Ilmoituksen käsittelystä peritään Lappeenrannan seudun ympäristötoimen ympäristöterveydenhuollon maksutaksan mukainen maksu. Toimija saa valvontaviranomaiselta todistuksen ilmoituksen vastaanottamisesta.

Valvontaviranomainen tekee huoneistoon ns. alkutarkastuksen toiminnan luonteesta riippuen yhden, kolmen tai kuuden kuukauden sisällä toiminnan aloittamisesta. Tämä ns. alkutarkastus sovitaan yleensä etukäteen toimijan kanssa. Tarkastus on valvontasuunnitelman mukainen maksullinen tarkastus.

Toiminnan aloittamisen edellytyksenä on, että elintarvikehuoneisto täyttää elintarvikelainsäädännön vaatimukset. Elintarvikealan toimijan on noudatettava kaikessa toiminnassaan riittävää huolellisuutta, jotta elintarvike, elintarvikehuoneisto sekä elintarvikkeen säilytys-, kuljetus- ja käsittelyolosuhteet täyttävät elintarvikelainsäädännön mukaiset vaatimukset.

Elintarvikehuoneiston toimijan vaihtumisesta, toiminnan keskeyttämisestä sekä toiminnan lopettamisesta on viivytyksettä ilmoitettava ympäristötoimeen.

Ilmoituslomakkeet ovat saatavilla Lappeenrannan seudun ympäristötoimen www-sivuilla (<http://www.lappeenranta.fi/fi/Asiointi-ja-yhteystiedot/Lomakkeet/Ymparisto>).

Tiloja ja ympäristöä koskevat vaatimukset

Ympäristö ja piha-alue

Päivähoitopaikan sijaintipaikkaa suunniteltaessa tulee selvittää, ovatko mm. alueen melutaso, ilmanlaatu ja maaperä toimintaan soveltuvat. Myös alueen kaavoitustilanne tulee selvittää.

- Valtioneuvoston päätöksessä (993/1992) on suunnittelua varten ympäristömelun yleiset ohjearvot sekä ulkona että sisällä esiintyvälle melulle. Päätöksen mukaan liikenteen ja muiden lähiympäristön melulähteiden aiheuttama päiväajan (klo 7-22) keskiäänitaso (L_{Aeq}) ei saa ylittää 55 dB ulko-oleskelualueilla. Sisätiloissa päiväajan

Lappeenrannan seudun ympäristötoimi

PL 302, 53101 Lappeenranta | Pohjolankatu 14 | puh. (05) 6161 | faksi (05) 616 4375 ymparistotoimi.kirjaamo@lappeenranta.fi | www.lappeenranta.fi

keskiäänitaso saa olla enintään 35 dB ja yöajan keskiäänitaso enintään 30 dB (ympäri vuorokautiset päiväkodit).

Hyvä ratkaisu on sijoittaa piha- ja leikkialueet suojaan rakennuksen taakse. Jos melutason ohjearvo ylittyy, piha-alueiden suojaksi voidaan edellyttää meluntorjuntatoimia, kuten meluesteen rakentamista ja sisätilojen suojaamiseksi tavanomaista parempaa rakennuksen ulkoseinien, ikkunoiden ja muiden rakenteiden ääneneristävyyttä. Mikäli tontin melutasot ovat huomattavan korkeita, voidaan joutua harkitsemaan tontin soveltuvuutta päiväkodin sijoituspaikaksi.

- Liikenteestä, teollisuuslaitoksista tms. aiheutuvat korkeat ilman epäpuhtauspitoisuudet tontilla saattavat edellyttää erityisiä ilmanvaihtojärjestelyjä tai tuloilman tavanomaista parempaa suodatusta. Tuloilman ottoaukot tulee aina sijoittaa mahdollisimman puhtaaseen paikkaan etäälle liikenneväylistä ja jätteiden keräilypisteistä. Tonttia ei voida pitää sopivana päiväkodille, mikäli ilmanlaadun ohjearvot toistuvasti ylittyvät.
- Päiväkodin sijaintipaikkaa suunniteltaessa tulee selvittää onko alueen mahdollinen aiempi toiminta (esim. teollisuus-, varasto- tai varikkoalueet) aiheuttanut maaperän likaantumista siinä määrin, että se tulee puhdistaa. Rakennus tulee suunnitella niin, että maaperästä ei kulkeudu rakenteiden läpi sisäilmaan haitallisia määriä radonia.
- Rakennuspaikan tulee olla maaperältään riittävän kuiva rakenteiden kosteusvaurioiden välttämiseksi. Pintavesien poisjohtamisesta tulee huolehtia (Suomen rakentamismääräyskokoelma C2).
- Rakennuksen huolto- ja asiointiliikenne tulee järjestää siten, että se haittaa mahdollisimman vähän lähiympäristön asukkaita ja ettei lasten turvallisuus vaarannu. Piha-alueella ei saa olla läpikulkuliikennettä tai muuta pihan käyttöä vaarantavaa tai hankaloittavaa toimintaa (Suomen Rakentamismääräyskokoelma F2).
- Päivähoitotilan ulkoilualueen tulee olla riittävän valoisa, mutta siellä tulee myös olla varjopaikkoja auringonsuojiksi. Mikäli piha-alueella ei ole kasvillisuuden tarjoamaa varjopaikkaa, on sinne syytä järjestää esimerkiksi aurinkokatoksia. Pihan pintamateriaalit on syytä valita niin, etteivät ne aiheuta pölyhaittoja. Kasvillisuudeksi tulee valita myrkyttömiä ja piikittömiä kasveja.
- Ulkoleikkipaikkojen suunnittelussa voi käyttää apuna RT-korttia 96-11003.
- Tupakkalaki kieltää tupakoinnin päiväkodissa ja päiväkodin käytössä olevalla ulko-alueella, joten tupakointikieltomerkin on asetettava piha-alueelle johtaville reiteille ja sisäänkäyntien yhteyteen.

Tilasuunnittelu

- Tilat tulee suunnitella siten, että ne ovat helposti puhtaana pidettäviä. Suunnittelussa tulee välttää mm. korkealla sijaitsevia, hankalasti puhdistettavia tasoja.
- Päiväkodin eri ryhmien kotialueiden on syytä olla erotettavissa toisistaan ovilla tarttuvien tautien leviämisen ehkäisemiseksi. Tilojen tulee olla riittävän väljät. Päiväkodin suunnittelussa voi käyttää apuna RT-korttia 96-11003.

Lappeenrannan seudun ympäristötoimi

PL 302, 53101 Lappeenranta | Pohjolankatu 14 | puh. (05) 6161 | faksi (05) 616 4375 ymparistotoimi.kirjaamo@lappeenranta.fi | www.lappeenranta.fi

- Useamman kuin yhden ryhmän päiväkodeissa tulee varata terveydenhoito- / eristystilaksi soveltuva huone, jossa on syytä olla käsienpesuallas sekä tilan läheisyydessä wc. Esimerkiksi henkilökunnan työtila, toimisto tms. voidaan varustaa käsienpesualla ja sijoittaa jonkin erillisen wc:n läheisyyteen.
- Lepohuoneissa ja leikkihuoneissa käytettävien irrallisten patjojen säilytys on järjestettävä asianmukaisesti (esim. kaappi tai lokerikko). Vuodevaatteiden puhdistus ja vaihto on järjestettävä asianmukaisesti ja riittävän usein.
- Valaistuksen tulee olla riittävä. Valaistuksen suunnittelussa voidaan käyttää Suomen Valoteknillisen seuran suosituksia ja RT-korttia 75-10569 ja RT-korttia 07-10912. Lasten käytössä olevissa tiloissa tulee olla ikkunapinta-alaa vähintään 10 % lattiapinta-alasta riittävän luonnonvalon saannin varmistamiseksi.
- Tiloja suunniteltaessa tulee kiinnittää erityistä huomiota rakennuksen käyttöturvallisuuteen (Suomen rakentamismääräyskokoelma F2).
- Sähkölaitteiden ja –asennusten tulee olla turvallisia. Lasten tiloissa olevat liedet on syytä suojata ja varustaa turvakytkimellä.

Sisäilmasto

- Rakennusten suunnittelun yhtenä tärkeänä tavoitteena on oltava hyvä ja terveellinen sisäilmasto. Tämä edellyttää suunnitelmia mm. rakennustyön aikaisten suojausten, kosteudenhallinnan, materiaalivalintojen ja ilmanvaihtolaitteiston puhtauden varmistamiseksi.
- Rakentamisessa tulee suosia ympäristöystävällisiä ja vähäpäästöisiä materiaaleja (M1-luokan materiaalit).
- Sisäilmassa ei saa esiintyä terveyshaittaa aiheuttavina pitoisuuksina mikrobeja, pölyä, kaasumaisia yhdisteitä tai muita epäpuhtauksia. Sisäilman epäpuhtauksien ohjearvot on esitetty sosiaali- ja terveysministeriön asetuksessa (545/2015) asunnon ja muun oleskelutilan terveydellisistä olosuhteista sekä ulkopuolisten asiantuntijoiden pätevyysvaatimuksista (Asumisterveysasetus).
- Sisäilman radonpitoisuus ei saa ylittää sosiaali- ja terveysministeriön päätöksessä 994/1992 mainittua enimmäisarvoa 400 Bq/m³.
- Sisäilman lämpötilojen toimenpiderajat lämmityskaudella ovat +20 °C - +26 °C ja lämmityskauden ulkopuolella +20 ° - +32 °C. Lattian pintalämpötilan tulee olla vähintään +19 °C ja seinien pintalämpötilan vähintään +16 °C standardin SFS 5511 mukaisena keskiarvona mitattuna. Rakenteen pistemäinen lämpötila ei saa alittaa +11 °C:ta. (Asumisterveysasetus).
- Ulkoilmavirran on syytä olla vähintään 6 l/s henkilöä kohti myös vanhoihin rakennuksiin rakennettavissa uusissa päivähoitotiloissa (Suomen rakentamismääräyskokoelma D2). Ilmanvaihto ei saa aiheuttaa vetoisuutta ja tuloilman epäpuhtaudet tulee poistaa mahdollisimman hyvin. Normaali vaatimuksena on koneellinen tulo- ja poistoilmavaihtojärjestelmä, mutta muitakin ratkaisuja voidaan hyväksyä, mikäli niillä voidaan taata riittävä ja vedoton ilmanvaihto.

Lappeenrannan seudun ympäristötoimi

PL 302, 53101 Lappeenranta | Pohjolankatu 14 | puh. (05) 6161 | faksi (05) 616 4375 ymparistotomi.kirjaamo@lappeenranta.fi | www.lappeenranta.fi

- Oleskelu- ja työskentelytiloissa tulee olla ainakin yksi avattava tuuletusikkuna. Tarvittaessa ikkuna on varustettava aukeamisrajoittimella.
- Uloskäyntien yhteydessä (varauuloskäyntejä lukuun ottamatta) tulee olla tuulikaappi tai eteinen vetohaittojen ehkäisemiseksi.

Melu ja ääneneristys

- Lasten käytössä olevien tilojen ääneneristys ja meluntorjunta on suunniteltava ja toteutettava tilan käyttö huomioon ottaen niin, että toimintaa vastaavat riittävän hyvät ääniolosuhteet on mahdollista saavuttaa. Tilojen ilma- ja askelääneneristävyyden tulee täyttää Suomen rakentamismääräyskokoelman C1 vaatimukset
- Oleskelutilojen äänen vaimennuksesta tulee huolehtia meluhaittojen vähentämiseksi. Tilojen vaimennus tulee saattaa sellaiseksi, että jälkikaiunta-aika leikkihuoneissa ja vastaavissa tiloissa on enintään 0,6 sekuntia. Em. vähimmäisvaatimusta parempi vaimennus vähentää edelleen melusta aiheutuvaa häiriötä tiloissa.
- Ilmanvaihtolaitteista ja muista rakennuksen teknisistä laitteista aiheutuva jatkuva samanarvoinen äänitaso (L_{Aeq}) saa lasten käytössä olevissa tiloissa olla päiväaikana (klo 7-22) enintään 35 dB. Teknisten laitteiden yöaikaisen melun enimmäistaso (L_{AF-max}) (klo 22-7) ei saa ylittää 33 dB:ä (ympäri vuorokautiset päiväkodit). (Asumisterveysasetus)

Wc- ja siivoustilat

- Kokopäiväryhmän tiloissa tulee olla yksi wc-istuin ja käsienpesuallas jokaista alkavaa kymmentä lasta kohti. Osapäiväryhmien ja kerhojen tiloissa riittää yksi wc ja käsienpesuallas 10-15 lasta kohti. Leikkipuistorakennuksissa vähimmäisvaatimus on yksi wc ja käsienpesuallas 25 lasta kohti. Henkilökunnalla tulee olla omat wc-tilat (RT-kortti 94-10969).
- Kullakin ryhmällä tulee olla omat wc- ja pesutilat. Alle kolmivuotiaiden ryhmien pesutiloissa tulee olla käsienpesualltaan lisäksi myös suihkuallas tai vastaava alapesupaikka ja tarvittaessa lasten hoitotaso.
- Kuravaatteiden pesua ja kuivatusta varten on järjestettävä tilat ja toiminnan kannalta niiden suositeltava sijainti on sisäänkäyntien yhteydessä. Kurapesupaikassa on syytä olla hiekanerotuskaivo viemäreiden tukkeutumisen estämiseksi.
- Siivousvälineille ja aineille tulee varata oma lukollinen tila, jonka varusteena ovat poistoilmanvaihto, vesipiste kaatoaltaineen, harjateline ja kuivatuspatteri ja riittävästi hyllytilaa (RT-kortti 91-10971). Siivoustilojen ilmanvaihdon toiminta edellyttää korvausilman saannin järjestämistä oviraon tai siirtoilmaventtiin avulla.

Jätehuolto

- Jätehuoltotilaan tulee varata riittävästi tilaa erilaisille jätejakeille tarkoitetuille astioille.
- Erilaiset jätteet tulee lajitella omiin astioihinsa. Tarkempia ohjeita jätetilan suunnittelusta ja jätehuollon järjestämisestä on Etelä-Karjalan jätehuoltomääräyksissä.

Lappeenrannan seudun ympäristötoimi

PL 302, 53101 Lappeenranta | Pohjolankatu 14 | puh. (05) 6161 | faksi (05) 616 4375 ymparistotomi.kirjaamo@lappeenranta.fi | www.lappeenranta.fi

- Rakennuksen yhteydessä sijaitsevassa suljetussa jätehuoneessa tulee olla lattiakai-vo ja vesipiste tilan puhdistusta varten sekä poistoilmanvaihto. Jätehuoltotila tulee sijoittaa siten, että sen käyttö ja huolto on helppoa ja ettei huoltoliikenne vaaranna lasten turvallisuutta.
- Jätekatoksen tulee sijaita vähintään kahdeksan metrin etäisyydellä ikkunoista ja muista ilmanottoaukoista.

Ruokahuolto

- Päiväkodin ruokahuollosta tulee myös tehdä selvitys valvontaviranomaiselle. Jos päiväkotiin on suunnitteilla oma keittiö, saa myös siihen ohjeita valvontaviranomaiselta.

Päivähoitotilojen turvallisuus

- Päivähoitotilojen turvallisuudesta saa tietoa Tukesin verkkosivuilta <http://www.tukes.fi/>

Säädökset

Terveysuojelulaki (763/1994)

Terveysuojeluasetus (1280/1994)

Sosiaali- ja terveysministeriön asetus asunnon ja muun oleskelutilan terveydellisistä olosuhteista ja ulkopuolisten asiantuntijoiden pätevyysvaatimuksista (545/2015)

Sosiaali- ja terveysministeriön päätös asuntojen huoneilman radonpitoisuuden enimmäisarvoista 994/1992

Valtioneuvoston päätös melutason ohjearvoista 993/1992

Elintarvikelaki (23/2006)

Tupakkalaki (549/2016)

Lisätietoja päivähoitotiloja koskevien asioiden käsittelystä saa Lappeenrannan seudun ympäristötoimen terveystarkastajilta, puh.vaihde 05 6161.

Lappeenrannan seudun ympäristötoimen ohjeet perustuvat sekä suoriin lainauksiin lainsäädännöstä että keskusviranomaisen antamiin näkemyksiin siitä, miten lainsäädäntöä tulisi soveltaa. Viranomaisohjeet eivät ole oikeudelliselta luonteeltaan toimijoita sitovia ja toimija ratkaisee itse niiden soveltamisen/millä tavoin ohjetta käyttää toiminnassaan. Lainsäädännön soveltamista koskevat kysymykset ratkaisee viime kädessä tuomio-istuin. Ohjeiden taustalla oleva lainsäädäntö on toimijaa sitovaa ja toimijan tulee varmistua toimintansa vaatimustenmukaisuudesta.

Lappeenrannan seudun ympäristötoimi

PL 302, 53101 Lappeenranta | Pohjolankatu 14 | puh. (05) 6161 | faksi (05) 616 4375 ymparistotoi-
mi.kirjaamo@lappeenranta.fi | www.lappeenranta.fi